

ΜΗΝΥΜΑΤΑ ΣΩΤΗΡΙΑΣ

ΤΟΥ κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Μ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ
Έπ. Καθηγητού του Πανεπιστημίου Αθηνών

Με άφορμή ένα συνέδριο

Ποιές είναι οι πνευματικές ανάγκες, οι ανάζη-
τήσεις, οι αγωνίες και οι προσδοκίες του σύγχρονου άν-
θρώπου;

Μέσα στη ζοφερή κατάσταση του άγχους και της
αγωνίας που βιώνει ο σημερινός άνθρωπος, ποιό εί-
ναι το μήνυμα που έχει να προσφέρει ο Έκκλη-
σιαστικός Τύπος στην Ελλάδα σήμερα;

Πώς θα μπορέσει να διερμηνεύσει αυτός ο Τύπος
τον Λόγο του Θεού προς οικοδομή του πληρώματος της
Έκκλησίας, παράκληση του χαιμαζόμενου και πειρα-
ζόμενου λαού και να γίνει υπογραμμός της νέας ζωής,
ιδιαίτερα κάτω από την προοπτική της άρχουσας, σε
σύνταμο σχετικά χρονικό διάστημα, τρίτης χιλιετίας;

Ο Έκκλησιαστικός Τύπος στα πρόθυρα της τρίτης χιλιετίας...

Αυτά ήσαν τρία από τα ερωτήματα που απασχόλη-
σαν το Α' Παγγελλήνιο Συνέδριο Έκκλησιαστικού Τύ-
που, που πραγματοποιήθηκε στην Ορθόδοξο Ακαδημία
Κρήτης από 12 έως 17 Νοεμβρίου 1984, υπό τη συντο-
νιστική εθούνη του Γενικού Διευθυντού του Ίδρύματος
κ. Αλεξάνδρου Παπαδερου και συγκέντρωσε επί το αυ-
τό εκδότες και συντάκτες εκκλησιαστικών εντύπων, έφη-
μερίδων και περιοδικών¹.

Το συνέδριο προχώρησε σε αξίες λόγου έπιση-
μιάς, που αναφέρονταν στο σύγολο των διαστά-
σεων λειτουργίας ενός εκκλησιαστικού εντύπου, όπως:

- ταυτότητα του φορέα που το εκδίδει (έπίσημο όργανο μιας τοπικής Έκκλησίας: συνοδικό, μητροπολιτικό, ένοριακό ή ιδιωτικό)
- ταυτότητα των συντακτών, συνεργατών και παραληπτών του
- αριθμό υπαλλήλων, φύλλων και αναγνωστών
- κόστος εκδόσεως
- βασικό χαρακτήρα του εντύπου (γενικό ή ειδικό, έπιστημονικό ή έκλαϊευτικό, οικοδομής)
- συχνότητα κυκλοφορίας

— τρόπο διακινήσεως (συνδρομές ή ελεύθερες πωλή-
σεις)

— αριθμό σελίδων

— στόχους, προβλήματα που αντιμετωπίζει, ικανοποίη-
ση από τα αποτελέσματα.

Οι συνέδριοι έκομαν επίσης συγκεκριμένες προ-
τάσεις για την καλύτερη δυνατή συνεργασία με-
ταξύ των διαφόρων εντύπων και τη βελτίωση του πε-
ριεχομένου και της μορφής τους ώστε να επανέυρουν τη
«φιλοκαλική» παραδοσιακή αισθητική ποιότητα έμφα-
νίσεως της Ορθοδοξίας. Μεταξύ άλλων πρότειναν:

— όργάνωση τακτικών συναντήσεων για τους εκδότες
και τα στελέχη εκκλησιαστικού Τύπου

— όργάνωση σεμιναρίων εκκλησιαστικής δημοσιογρα-
φίας για τους ίδιους

— προσθήκη στα προγράμματα σπουδών των Ίερατικών
και Θεολογικών Σχολών ιδιαίτερου μαθήματος για
την άσκηση στο γραπτό λόγο, με αναφορά στις αξιώ-
σεις της εκκλησιαστικής δημοσιογραφίας και της
χρήσεως των μέσων μαζικής έπικοινωνίας

— διερεύνηση με σύγχρονα έπιστημονικά μέσα της απο-
τελεσματικότητας του εκκλησιαστικού εντύπου

— μελέτη των προϋποθέσεων για τη δημιουργία Κέν-
τρου Τεκμηρίωσης και Πληροφορήσεως, που θα εί-
ναι στη διάθεση των συντακτών του εκκλησιαστικού
και κοσμικού Τύπου. Αυτό θα μπορούσε να πραγμα-
τοποιηθεί με ανάλογη διέυρυνση των άρμοδιοτήτων
του Γραφείου Τύπου της Ι. Συνόδου και του Κέν-
τρου Βιβλίου και Έπικοινωνίας της Αποστολικής
Διακονίας.

Σωτήριος λόγος

Έάν κατά τον Ι. Χρυσόστομο «μία τις δέδοται θε-
ραπειας οδός, ή δια του λόγου διδασκαλία» (Migne PG
48, 665), ο λόγος αυτός καλείται να είναι λόγος
ποίμαντις. Να εϋ-αγγελίζεται, δηλαδή, άγ-
γελημα ζωής, ενεργοποιώντας τις δυνάμεις της Έκκλη-
σίας προς διακονία του έργου της σωτηρίας του ανθρώ-
που και του κόσμου.

Η καλή «μεγάλη» άγγελία του άγγέλου προς τους
ποιμένες, «οτι έτέχθη υμίν σήμερον σωτήρ» (Λουκά α'
11) μεταδίδεται από τους βοσκούς εκείνου του καιρού,
άλλα και τους σημερινούς ποιμένες των λογικών προβά-
των ως μήνυμα σωτηρίας προς όλους τους
ανθρώπους.

Είναι, πραγματικά, μεγάλη ή εθούνη των ποιμένων

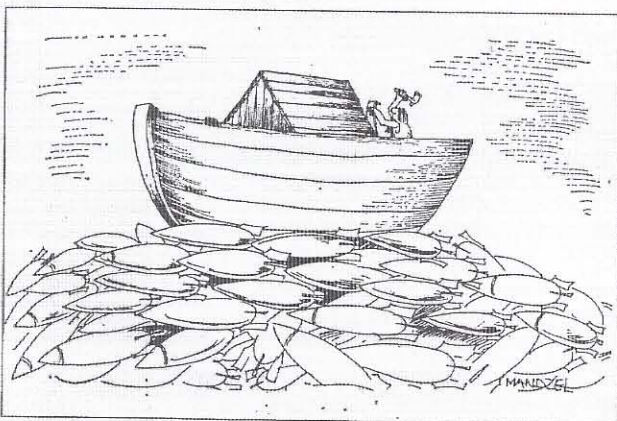
ώστε να μη κρατήσουν το σπουδαίο αυτό μήνυμα μόνο για τον εαυτό τους, αλλά να το μεταδώσουν υπεύθυνα και αθηντικά και να το αναμεταδίδουν συνεχώς σε όλα τα πλάτη και μήκη του πληρώματος της Οικουμένης με όλα τα μέσα που έχουν στη διάθεσή τους².

Σε μία εποχή καταγισμού πληροφοριών, καθολικής πληροφόρησης, «πληθωρισμού λόγου» και ταυτόχρονα «πληθωρισμού λεξιπείας», ο προφορικός και γραπτός, ηλεκτρονικός και έντυπος, εικονικός και άνεικονικός λόγος της Έκκλησίας καλείται να δίδει «πληροφορία πίστεως» (Έβραίους ι' 22) και να μεταδίδει με δεβαιότητα την επαγγελία της πραγματικότητας της σωτηρίας δια του Σωτήρος Χριστού (πρβλ. Ρωμαίους δ' 16).

Προϋποθέσεις

Προϋπόθεση βέβαια αυτού είναι, ο εκκλησιαστικός λόγος να αποκτήσει αὐτοσυνηδυσία της ταυτότητάς του. Τότε, όχι μόνο θα δυναμώσει να επιτελέσει πλήρως την αποστολή του, αλλά και, σύμφωνα με την άποψη των συνέδρων, «θα προσλάβει, θα εξαγάγει και θα αναδείξει τις αγιές δυνάμεις και προσπτικές που συνυπάρχουν στη σύγχρονη κοινωνία, την επιστήμη και την τεχνολογία» και θα γίνει: «ελεγκτικά κριτικός, εντός και εκτός των τεχνών, χωρίς φόβο, πάθος και υπερβάλλοντα ζήλο, στα πλαίσια πάντα του ορθόδοξου ήθους και ύφους».

Τότε μόνο, με γνώμονα την αγάπη που έξω θάλλει τον φόβο, και την οικοδομή του σώματος του Χριστού θα μπορέσει να συνεργασθεί με τις πύθ δυνάμεις σε ένα κοινό αγώνα για άληθινή ειρήνη, έλευθερία και δικαιοσύνη αιτήματα πανανθρώπινα, που τόσο επίμονα και επίκαιρα προβάλλει: αυτόν τον καιρό ή αγία μας Έκκλησία «έν άναμονή των Χριστουγέννων»³ και για τα όποια οι άνθρωποι αυτής της γης εύδοκούν και συνευδοκούν.

... θα μεταδώσει μήνυμα σωτηρίας στο άγχος και την αγωνία του σημερινού ανθρώπου;

Υψηλή πράγματι: άποστολή που άπαιτεί να έντοπισθούν προτεραιότητες στόχων και μέθοδοι προς επίτευξη του προκειμένου σκοπού. Έτσι, το συνέδριο κατέληξε σε μία σειρά «πρακτικών» προτάσεων και αποφάσεων, τις όποιες κατέγραψε συνοπτικά μέχρις ότου έτοιμασθούν τα πλήρη Πρακτικά.

Τις προτάσεις και αποφάσεις αυτές του συνεδρίου

συμφώνησαν οι σύεδροι: να προωθήσει ή έκλεγείσα έκτελεστική επιτροπή, ή όποια και θα ένγμερώσει: υπεύθυνα σε συνεργασία με τη συνητοπιστική επιτροπή του συνεδρίου τις Έκκλησίες Ελλάδας, Κύπρου, Κρήτης και το Οικουμενικό Πατριαρχείο, και θα ζητήσει: να εύλογήσουν την έλη προσπάθεια έπ' αγαθού της Έκκλησίας, όπως σημειωνόταν στο δελτίο τύπου που κυκλοφόρησε αναφορικά με την πρόοδο των έργασιών του Συνεδρίου.

«Ότι έτέχθη έμιν σήμερα σωτήρ».

Αεπτομέρεια εικόνας της άγιογράφου Λίας Παπαγεωργαπού (άπό τοιχογραφία της Ί. Μονής Ύψηλου Μυτιλήνης).

1. Ο γράφων συμμετείχε ως εκπρόσωπος του επισήμου δελτίου της Έκκλησίας της Ελλάδας «Έκκλησία» και από τη θέση αυτή έπιθυμεί να εύχαριστήσει την Εποπτεύουσα Συνοδική Έπιτροπή των εκκλησιαστικών περιοδικών και τον Διευθυντή, Καθηγητή Εδάγγελο Θεοδώρου για την τιμητική αποστολή του στο συνέδριο.

Ο αριθμός των εντύπων αυτών υπολογίστηκε περίπου σε δύο εκατοντάδες. Στα πλαίσια του συνεδρίου λειτουργήσε Έκθεση Έκκλησιαστικού Τύπου από την Ελλάδα και το Έξωτερικό. Έπισημαίνουμε τη «Α' Έκθεση Έκκλησιαστικού Τύπου», που είχε γίνει τον Ιούνιο του 1983 στις Πρέσ - Ροόμ του περιοδικού Τύπου του Υπουργείου Προεδρίας και τό άφιέρωμα του «Έφημερίου» (τεύχη Αύγούστου και Σεπτεμβρίου 1983) στον έλληνορθόδοξο εκκλησιαστικό Τύπο με συμβολές των Νέστορα Μάτσα, Δημήτρη Φερούση, Γιάννη Χατζηφώτη και Γάκη Ψαράκη. Το έλικό αυτό κυκλοφόρησε και ως άνάτυπο, σε έπιμέλεια του Ι. Μ. Χατζηφώτη, Διευθυντού του Γραφείου Τύπου της Ί. Συνοδού της Έκκλησίας της Ελλάδας, με τον τίτλο Έπετηρίδα Έκκλησιαστικού Τύπου (Αθήνα 1983, 60 σ.). Βλ. και την πρόσφατη έκδοση της Γενικής Γραμματείας Τύπου και Πληροφοριών Έπετηρίδα του Έλληνικού Τύπου, που περιλαμβάνει τις 2.000 έφημερίδες και περιοδικά που κυκλοφορούν σε έλη την Ελλάδα (Αθήνα 1984).

2. Έφόσον στόχος μας είναι ή μετάδοση του μηνύματος και ή επικοινωνία, θα πρέπει να προσεχθούν ιδιαίτερα οι γενικές και ειδικές συνθήκες που εύνοούν αυτήν την επικοινωνία. Βλ. τό άρθρο μου, Δυσκολίες επικοινωνίας, στον «Έφημεριο» της 15 Μαΐου 1984, σ. 120-122' επίσης τό άρθρο του Δ. Κ. Μαγκλιβέρα, Η μεγάλη δύναμη της πληροφόρίας στην κοινωνική επικοινωνία, στην έφημερίδα «Καθημερινή» της 8 Σεπτεμβρίου 1984.

3. Βλ. την όμώνυμη έκδοση της Άποστολικής Διακονίας με όπότιτλο: Έπιλογή ύμνων προς καθημερινή προσευχή, Αθήνα 1972, 344 σ.